

gogy. ScienceRise, 6/5(11), 32–36. doi: 10.15587/2313-8416.2015.44555

3. Shynkarenko, L. I. (2010). Tendentsii rozvytku osvity doroslykh v Ukraini (1946–2007). Instytut vyshchoi osvity NAPN Ukrainy, 22.

4. Tsentralnyi derzhavnyi arkhiv vyshchykh orhaniv vlady ta upravlinnia Ukrainy Kyiv. TsDAVO Ukrainy, f. 166, op. 15, spr. 6427, ark. 96.

5. Cherpurna, N. M. (2005). Naukovo-metodychni zasady rozvytku systemy pidvyshchennia kvalifikatsii pedahohichnykh pratsivnykiv Ukrainy (1970–2004). Tsentralnyi instytut pislidyplomnoi pedahohichnoi osvity APN Ukrainy, 23.

6. Tsentralnyi derzhavnyi arkhiv vyshchykh orhaniv vlady ta upravlinnia Ukrainy Kyiv. TsDAVO Ukrainy, f. 166, op. 15, spr. 8259, ark. 4.

7. Tsentralnyi derzhavnyi arkhiv vyshchykh orhaniv vlady ta upravlinnia Ukrainy Kyiv. TsDAVO Ukrainy, f. 5139, op. 1, spr. 38, ark. 31.

8. Tsentralnyi derzhavnyi arkhiv vyshchykh orhaniv vlady ta upravlinnia Ukrainy Kyiv. TsDAVO Ukrainy, f. 166, op. 15, spr. 6948, ark. 76.

9. Tsentralnyi derzhavnyi arkhiv vyshchykh orhaniv vlady ta upravlinnia Ukrainy Kyiv. TsDAVO Ukrainy, f. 166, op. 15, spr. 6427, ark. 4–33.

10. Tsentralnyi derzhavnyi arkhiv vyshchykh orhaniv vlady ta upravlinnia Ukrainy Kyiv. TsDAVO Ukrainy, f. 166, op. 15, spr. 8259, ark. 9–41.

11. Krysiuk, S. V. (1996). Stanovlennia ta rozvytok pislidyplomnoi osvity pedahohichnykh kadriv v Ukraini (1917–1995). Kyiv. universytet im. Tarasa Shevchenka, 48.

12. Sihaieva, L. Ie. (2014). Navchannia doroslykh yak sotsialno-psykholohichni protses. Suchasni pidkhody ta tekhnolohii sotsialno-psykholohichnoi ta koreliatsiinoi roboty z riznymy vikovymy hrupamy naselennia, 192–201.

*Рекомендовано до публікації д-р пед. наук, професор Сігаєва Л. Є.
Дата надходження рукопису 14.12.2015*

Опольська Алевтина Володимирівна, старший викладач, кафедра управління та моніторингу якості освіти, ДВНЗ «Державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», вул. Сухомлинського, 30, м. Переяслав-Хмельницький, Україна, 08400
E-mail: opol.av@ukr.net

УДК 378:27

DOI: 10.15587/2313-8416.2015.56844

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МУЗИЧНО ОБДАРОВАНИХ СТУДЕНТІВ

© **І. І. Полубоярина**

Досліджено методологічні засади проблеми професійної підготовки музично обдарованих студентів вишів. Встановлено, що на рівні загальнонаукової методології проблема підготовки передбачає звернення до синергетичного, системного, гуманістичного та діяльнісного підходів. Вивчення проблеми на рівні конкретно наукової методології здійснювалося на основі акмеологічного, аксіологічного, фасилітаційного і герменевтичного підходів

Ключові слова: обдарованість, синергетичний, системний, гуманістичний, діяльнісний, акмеологічний, аксіологічний, фасилітаційний і герменевтичний підходи

Methodological bases of problem of professional training of musically gifted students are investigated. It is established that at the level of general scientific methodology the problem of training involves an appeal to a synergistic, systemic, humanistic and active approaches. The study of the problem at the level of specifically scientific methodology was carried out on the basis of acmeological, axiological, facilitating and hermeneutical approaches

Keywords: gifts, synergetic, systemic, humanistic, active, acmeological, axiological, facilitating and hermeneutical approaches

1. Вступ

У XXI столітті по-новому постає соціальна проблема значущості обдарованої особистості: суспільство і прогрес безпосередньо залежать від діяльності 5–10 відсотків працездатного населення, а проблема обдарованої молоді знаходиться в одній площині з проблемою виживання України як незалежної держави. Держава потребує обдарованих фахівців із високим рівнем професіоналізму, художньої майстерності, спроможних здійснювати виконавську, музично-педагогічну та музично-просвітницькі діяльнос-

ті. Усе вищезазначене і зумовлює актуальність досліджуваної проблеми, передбачає глибоке осмислення методологічних засад професійної підготовки музично обдарованих осіб.

2. Аналіз літературних даних та постановка проблеми

Злам XX та XXI ст. відзначається появою глобалізаційних, інтеграційних, інтернаціоналізаційних процесів в економічній, політичній, культурній сферах, зокрема мистецтві. В епіцентрі цих подій знахо-

диться і музична освіта. Глобалізаційні тенденції вносять суттєві зміни у світову динаміку, багато в чому визначають взаємодію між державами, регіонами, націями, економічними та політичними системами, що значно розширює культурні контакти, впливає на ринок праці, виробництво, розвиток національних музичних шкіл. У контексті процесів глобалізації розвитку музичної обдарованості, творчості, інтелекту студентів вишів повинно зайняти належне місце у професійній підготовці, оскільки від обдарованих фахівців залежить майбутнє держави. Разом з тим, глобалізація зумовлює зникнення кордонів, мобільності людей, але це стосується лише висококваліфікованих спеціалістів, у той час як некваліфікована робоча сила "витісняється на узбіччя цивілізації" [1].

Зазначимо, що на фоні зазначених тенденцій має змінитися роль освіти, яка формується вже як глобальна освіта, що ґрунтується на необхідності підготовки особистості до життя в умовах швидкозмінного, інтегрованого світу. Свідченням міжнародної уваги до цієї проблеми є підготовка ЮНЕСКО таких документів, як "Всесвітня декларація щодо вищої освіти у XXI столітті" (2003), "План дій ЮНЕСКО щодо завдань вищої освіти в умовах глобалізації" (2003), документи Глобального форуму щодо забезпечення на міжнародному рівні якості вищої освіти (2003). На жаль українські вчені приєдналися до глобалістичної освіти дещо пізніше, це пояснює відсутність тлумачення поняття "глобалізація" у сучасній довідниковій літературі. На сьогодні суверенна Україна стала відкритою до глобалізаційних впливів, а українські науковці почали активно долучатися до досліджень у цьому напрямі з метою визначення особливостей розвитку освіти відповідно до нових вимог [1]. Розуміння нової філософії освіти сприятиме пошуку шляхів реалізації та розвитку творчої сутності кожної обдарованої особистості. Символічно, що "Національна стратегія розвитку освіти України на 2012–2021 роки", визначає тенденцію до глобалізації як основу сталого розвитку освіти та педагогічної думки. Зокрема стратегія розвитку національної системи освіти "має формуватись адекватно сучасним глобалізаційним та інтеграційним процесам, чим забезпечить стійкий рух і розвиток України в першій половині XXI століття, інтегрування у європейський і світовий освітній простір" [2]. Отже, глобалізаційні процеси підштовхнули до парадигмальних змін в освіті [3] та затребували для реалізації нових цілей освітянської практики відповідний особистісний інструментарій, у якості якого і розглядається музична обдарованість.

3. Мета та задачі дослідження

Проведена робота ставила за мету визначити методологічні засади проблеми професійної підготовки музично обдарованих студентів вишів.

4. Методологія професійної підготовки музично обдарованих студентів

Слід наголосити на тому, парадигмальні зміни в підготовці фахівців знаходять свій відбиток у поліпарадигмальності педагогіки вищої школи, зокрема

виділяють гуманістичну, особистісно орієнтовану, андрагогічну, акмеологічну, ціннісну, комунікативну, духовну, синергетичну та інші парадигми освіти [3]. При великій кількості парадигм В. Г. Кремень стверджує, що за великої кількості парадигм усі вони базуються на підвалинах людиноцентризму, що створює умови для самореалізації та саморозвитку творчого потенціалу особистості. Адже саме людиноцентризм відбиває наростаючу в світі тенденцію до парадигматичного оформлення гуманістичної традиції у сфері освіти [4]. Згідно із цією парадигмою, знання виступають не метою, а лише засобом і умовою розвитку особистості.

Одним із процесів, що спричинив неабиякий інтерес науковців до проблеми обдарованості, виступає інтеграція суспільної практики. Інтеграційні процеси в освіті досліджуються активно із середини XX століття, що пов'язано з такими напрямками як: інтеграція процесів мислення, цінностей, світогляду, знань і вмінь [4]. Разом з тим, інтеграційні процеси проявилися також і на рівні світових тенденцій розвитку освіти, прикладом цього слугує Болонський процес, до якого Україна увійшла у 2005 році. Саме цей крок підштовхнув вітчизняну освіту до кардинальних змін в оновленні навчально-виховного процесу вишів.

Інтеграційні процеси в освітньому просторі Європи зумовили зближення концепцій підготовки музикантів на вищому рівні та стандартизацію цієї підготовки, створення спільного ринку праці з єдиними вимогами до знань, умінь, активний розвиток музичної освіти, розробку спільних міжнародних музичних проектів. Відзначаючи маргінальний характер підготовки музично-педагогічних кадрів упродовж кінця XX – першого десятиріччя XXI ст. Це пояснюється відокремленням музично-педагогічної освіти від системи вищої музичної освіти й віднесення її до педагогічної освіти як однієї з ланок останньої. Хоча підготовка учителів музичного мистецтва до 60-их років XX століття здійснювалася у межах консерваторій та інститутів мистецтв на музично-педагогічних факультетах. Однак інтеграційні процеси у вітчизняній освіті призвели до об'єднання музично-педагогічної та музичної освіти в межах одного напрямку підготовки (спеціальності) 0202 "Музичне мистецтво" як у вищих педагогічних навчальних закладах, так і в університетах, академіях культури та мистецтв, консерваторіях.

Зазначимо, що багатоаспектність і складність проблеми розвитку музичної обдарованості, підготовки обдарованих студентів музичних спеціальностей потребує глибокого аналізу та вивчення її на різних рівнях методології науки. При цьому загальновідомим є те, що для продуктивного розвитку, кожна наука, зокрема й музична педагогіка, повинна ґрунтуватися на визначених положеннях, що дають правильні уявлення про проблеми, які вона вивчає.

Отже, при дослідженні проблеми обдарованості особистості варто ґрунтуватися на філософських ідеях щодо сутності людини. Місце людини в світі по-різному тлумачиться представниками основних філософських напрямів. *Суб'єктивний ідеалізм* зами-

кає людину в її внутрішньому світі, відриває її від об'єктивних основ буття. *Матеріалізм* виходить з визнання об'єктивної реальності і вбачає призначення людини в пізнанні та перетворенні реальної дійсності. *Об'єктивний ідеалізм* розглядає людину як особливе, головне творіння Бога. *Дуалізм* зазначає подвійність людини, її існування в реальностях. Такі уявлення утворюють різноманітність основних варіантів філософських концепцій людини. Світоглядно людина постає як цілісна єдність, в якій вказані всі сторони взаємодії (а не одностороннього діяння) виступають як необхідні моменти. Саме методологія дає орієнтир для передумов формування особистості як "цілісної істоти, а не як розрізної сукупності проєкцій абстрактних начал" [5].

Соціально відповідальний, зрілий, вмілий фахівець, здоровий індивід – ось що потрібно для нормального цілісного життя людини як істоти природно-суспільної. Єдність соціального і біологічного в людині є необхідною умовою, але без духовності людина не буде людиною. "Духовність – це і є життя людини як біологічного індивіда і соціальної особистості. Духовність людини існує немовби в полі, створеному двома полюсами: з одного боку – унікальністю людської індивідуальності, а з другого – причетністю до природи і культури" [5].

Розуміння людської цілісності як єдності трьох "іпостасей" – біологічної (індивіда), соціальної (особистості) та духовної (індивідуальності) – дозволяє зрозуміти, що фізична досконалість, соціальна зрілість і внутрішня духовність повинні бути взаємопов'язаними та доповнювати одна одну [5]. Іншими словами, сутність людини можна розподілити на три рівні: індивід, особистість, індивідуальність. На думку психологів, індивідом народжуються, особистістю стають, індивідуальність відстоюють.

Таким чином, поняття "індивід" характеризує біологічну складову людини, її фізичну красу, задачки до виконання певних видів діяльності, характер, вроджений темперамент [5]. Поняття "особистість" характеризує людину в єдності її природних і соціальних якостей. У філософському аспекті особистість – це індивід як суб'єкт соціальної діяльності, властивості якого детерміновані конкретно-історичними умовами життя суспільства. Поняття "індивідуальність" визначає:

1) сукупність рис, що відрізняють цього індивіда від усіх інших;

2) зміст неповторного духовного стану людини, її найвищі цінності та безумовні авторитети. Духовність як основна характеристика індивідуальності орієнтована на безумовні цінності гуманістичного, морального змісту [5].

У свою чергу, психологи одноставні в твердженні про складність об'єктивного визначення сутності особистості, її інтерпретації. Ми погоджуємося з ними щодо твердження про особистість як явища настільки об'ємного, що описати його досить складно. Середовище об'єктивно включається у систему соціальних відносин та визначає формування структури особистості, яка є комплексом властивостей, якостей, мотивів, прагнень, звичок, установок та інші. Процес

формування особистості визначає розвиток психічних феноменів людини. Отже, особистість – це системна якість, включений у суспільні відносини індивід. Така системна якість набувається в процесі професійної діяльності, у взаємодії з іншими людьми. Багатство проявів особистості зумовлено, з одного боку, її структурою, з іншого – визначається ситуаціями та умовами реальної діяльності, зокрема творчої музичної діяльності. Зазначимо, що особистість характеризується суспільною сутністю, поза соціальною та професійною групою людина не в змозі розвинути свої задатки та здібності, сформуватися як фахівець.

У контексті розв'язування проблеми розвитку особистості, її здібностей та обдарованості, методологічного значення набувають такі філософські принципи як *єдність загального, особливого та одиничного, природного та соціального, принцип цілісності (холізм)*. Розглянемо їх більш детально.

На протязі існування усієї історії філософії існувала проблема взаємозв'язку *загального, особливого та одиничного*. Діалектика стверджує, що загальне існує через особливе та одиничне, а одиничне вміщує у себе загальне та особливе. Так кожна людина має загальні особливості *Homo sapiens*, але будучи його представником, кожна конкретну людину характеризують відмінності психіки, прояви темпераменту, характеру, наявність інтересів, прагнень та потреб, особливості емоційно-вольової сфери, інтелекту. Одна особистість від іншої відрізняється неповторністю та унікальністю, що зумовлює індивідуальність стилю діяльності.

Відзначимо, що розвиток постіндустріального суспільства, який відбувається в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів, з одного боку, призводить до різкого зменшення відмінностей систем мистецької освіти різних країн світу, з іншого – вимагає врахування особливостей національних культурних традицій, за допомогою яких й відбувається розвиток обдарованого музиканта.

Отже, трансдисциплінарний характер проблеми обдарованості визначає наявність різнорівневої методології її вивчення, зокрема взаємозумовленість і взаємозв'язок *загального, особливого та одиничного*. На рівні філософської методології проблема професійної підготовки студентів-музикантів розглядається як категорія *загального*, вона передбачає врахування глобалізаційних та інтеграційних тенденцій до підготовки музикантів в умовах мистецької освіти України. На загальнонауковому рівні, статус *особливого* надається професійній підготовці обдарованих музикантів певного навчального закладу, що має свої закономірності й особливості. Конкретно-науковий рівень детермінує специфіку розвитку музичної обдарованості студента у процесі професійної підготовки (філософська категорія *одиничного*). Тому, для вирішення завдань наукового пошуку, подальшу дослідницьку роботу буде сконцентровано на особистісних аспектах прояву музичної обдарованості студентів.

Відповідно до принципу *єдності природного та соціального*, людина розглядається як природно-суспільна істота, продукт як соціуму так і природи, здатний до соціально-детермінованого життя, профе-

сійної діяльності. Для цілісного життя людини, її саморозвитку та самореалізації необхідно бути соціально зрілим фахівцем, здоровим індивідом. Тому єдність біологічного та соціального у індивіда є вкрай необхідним.

В основу наступного методологічного принципу – цілісності (холізму) покладається положення: ціле завжди більше суми його частин. Згідно філософського словника "холізм" – це "філософія цілісності". Цю категорію вперше застосував Я. Сметсон у 20-их роках ХХ століття по відношенню до цілісності світу, яка обіймає біологічну, соціальну, психічну та фізичну сфери людської діяльності та спирається на положення, згідно якого ціле більше суми його частин. Вищою формою цілісності холістичного типу є особистість, у якій синтезується об'єктивне та суб'єктивне, духовне та матеріальне. У межах проблематики дослідження, з позиції холізму професійна підготовка обдарованих студентів розглядається як якісна своєрідність цілого по відношенню до її компонентів (мотиваційно-цільового, процесуального й акмеологічного). При цьому, з одного боку, сукупність предметів, які складають певну цілісність, утворює нову якість, що відсутня у окремих частинах цієї цілісності, з іншого – ціле, професійна підготовка, надає своїм складовим нові властивості [6].

Зазначимо, що важливими філософськими категоріями для розуміння проблематики дослідження є категорії *дійсності та можливості*, через які розкривається концепція розвитку. *Дійсність* – філософська категорія, яка відображає актуалізоване, реалізоване буття явища. *Можливість* – філософська категорія, яка характеризує потенційне буття; це майбутнє, що міститься у теперішньому. Саме у зв'язку із категорією можливості розглядаються умови та передумови розвитку здібностей, обдарованості людини. Діалектичний взаємозв'язок можливості та дійсності проявляється насамперед у тому, що конкретна дійсність містить можливість своїх подальших змін і розвитку. Дійсність виникла як результат реалізації існуючих можливостей. Ще Аристотель характеризував зміни як неперервний процес переходу можливості у дійсність, а від дійсності – до нових можливостей. Таким чином обидві ці категорії є нероздільними та взаємопов'язаними.

Слід зазначити, що задатки особистості постають потенційними можливостями людини, які розвиваються та реалізуються у дійсність при дотриманні певних умов. Іншими словами, людина народжується з певною сукупністю можливостей (задатків), які реалізуються у дійсність за наявності відповідних умов. Розвиток задатків і здібностей людини стимулює розвиток здібностей нового рівня, що відкриває нові можливості для подальшого їх розвитку, який здійснюється у вигляді спіралі.

5. Результати дослідження

Таким чином, вважаємо важливим розуміння методологічних принципів єдності *загального, особливого та одиничного, природного та соціального, дійсності та можливості, принципу цілісності (холізму)*. Статус загального надано підготовці обдарова-

них музикантів певної країни, особливо – реально-го навчального закладу, а одиничного – конкретній музично обдарованій особистості. У свою чергу задатки особистості до музичної діяльності постають як потенційні можливості особистості, що реалізуються у реальну дійсність при наявності відповідних умов. Холізм як філософія цілісності розглядає підготовку обдарованих студентів як сукупність компонентів, які складають певну цілісність, утворюють нову якість, що відсутня у окремих частинах цієї цілісності, з іншого, – підготовка надає своїм складовим нові властивості.

На рівні *загальнонаукової* методології проблема професійної підготовки музично обдарованих студентів ґрунтувалась на таких підвалинах. *Системний* підхід дозволив визначити модель професійної підготовки обдарованих студентів музичних спеціальностей як цілісну нелінійну систему, що характеризується сукупністю елементів, пов'язаних стійкими зв'язками, які формують систему. *Синергетичний* підхід відобразив нову парадигму освіти та дозволив розглянути музичну обдарованість в якості атрактора, на який спрямована вища музична освіта, що опинилася в умовах значного збільшення ентропії. *Гуманістичний* підхід надав змогу визначити обдаровану людину як найбільшу цінність світу, а розвиток музичної обдарованості як процес реалізації та самореалізації її особистісного творчого потенціалу. *Діяльнісний* підхід дозволив викладачеві та студентові включитися в спільну музично-творчу діяльність, стимулювати активність обдарованого студента щодо ефективного розвитку його потенційних можливостей.

Вивчення проблеми на рівні *конкретно-наукової* методології здійснювалося на основі певних підходів. Спираючись на *акмеологічний* підхід, особистість музично обдарованого студента визначено як суб'єкт життєдіяльності, який орієнтує на постійний саморозвиток і самовдосконалення, формування мотивації досягнення „акме” вершин музичної творчості. *Фасилітаційний* підхід виступав підставою для посилення доміантних позицій викладача, підтримки та допомоги з його боку щодо діяльності музично обдарованих студентів. *Музикознавчий* підхід дозволив дослідити закономірності, напрямки, тенденції, потреби, особливості музичної освіти обдарованих студентів. Із позиції *герменевтичного* підходу, положення якого пов'язано зі знаннями принципів герменевтики як науки про розуміння музичного тексту, інтерпретація музичного твору розглянута як основний засіб розвитку компонентів музичної обдарованості. *Аксіологічний* підхід слугував підставою для пояснення аксіологічної функції музики, яка дала можливість розвивати ціннісне ставлення до світу, ціннісні якості музично обдарованого студента.

6. Висновки

Підготовка обдарованих студентів зумовлюється такими сучасними тенденціями розвитку вищої освіти та мистецтва як: *глобалізація* (зближення національних культур, систем освіти різних країн; парадигмальні зміни в освіті; створення мистецьких міжноро-

дних проєктів); *інтернаціоналізація* (мобільність студентів і викладачів, співпраця з метою розробки навчальних планів, наукових досліджень); *інтеграція* (поглиблення співпраці у сфері культури, мистецтва та освіти, що сприяє культурному прогресу, зміцненню взаєморозуміння між народами, об'єднанню культурних потенціалів націй); *інтенсифікація* (прискорення процесів організації розвитку національних систем освіти за рахунок застосування ефективних освітніх засобів). Методологічного значення для нашого дослідження набувають такі філософські принципи, як *єдність загального, особливого та одиначного, природного та соціального*. Важливим є розуміння філософських категорій *можливості та дійсності*. На рівні загальнонаукової методології проблема підготовки музично обдарованих студентів передбачає звернення до *синергетичного, системного, гуманістичного та діяльнісного підходів; конкретно наукової – здійснювалося на основі акмеологічного, аксіологічного, фасилітаційного і герменевтичного підходів*.

Література

1. Андрущенко, В. П. Роздуми про освіту [Текст] / В. П. Андрущенко. – 2-ге вид., допов. – К.: Знання України, 2008. – 819 с.
2. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс]. – Освіта України, 2012. – С. 2–9. – Режим доступу: http://www.meduniv.lviv.ua/files/info/nats_strategia.pdf
3. Вознюк, О. В. Розвиток вітчизняної педагогічної думки: синергетичний підхід [Текст]: монографія /

О. В. Вознюк. – Житомир: Видавництво ЖДУ імені І. Франка, 2009. – 184 с.

4. Кремень, В. Г. Синергетика в освіті: контекст людино центризму [Текст]: монографія / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. – К.: Педагогічна думка, 2012. – 367 с.
5. Заїченко, Г. А. Філософія [Текст]: підручник / Г. А. Заїченко, В. М. Сагатівський, І. І. Кальний та ін.; за ред. Г. А. Заїченко. – К.: Вища школа, 1995. – 455 с.
6. Отич, О. М. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання: теоретичний і методичний аспекти [Текст]: монографія / О. М. Отич; за наук. ред. І. А. Зязюна. – Чернівці: Зелена Буковина, 2009. – 752 с.

References

1. Andrushchenko, V. P. (2008). *Rozdumy pro osvitu*. Kyiv: Znannia Ukrainy, 819.
2. *Natsionalna stratehiia rozvytku osvity v Ukraini na 2012–2021 roky* (2012). *Osvita Ukrainy*, 2–9. Available at: http://www.meduniv.lviv.ua/files/info/nats_strategia.pdf
3. *Vozniuk, O. V. (2009). Rozvytok vitchyznianoї pedahohichnoi dumky: synerhetychni pidkhid*. Zhitomir: Vydavnytstvo ZhDU imeni I. Franka, 184.
4. *Kremen, V. H., Il'in, V. V. (2012). Synerhetyka v osviti: kontekst liudyno tsentryzmu*. Kyiv: Pedahohichna dumka, 367.
5. *Zaichenko, A., Sahatovskyi, V. M., Kalnyi, I. I. et al; Zai'chenko, G. A. (Ed.) (1995). Filosofiia*. Kyiv: Vyscha shkola, 455.
6. *Otych, O. M.; Zjazjun, I. A. (Ed.) (2009). Mystectvo u systemi rozvytku tvorchoi' indyvidual'nosti majbut'ogo pedagoga profesijnogo navchannja: teoretychnyj i metodychnyj aspekty*. Chernivtsi: Zelena Bukovyna, 752.

Дата надходження рукопису 20.11.2015

Полубоярина Ірина Іванівна, доктор педагогічних наук, доцент, кафедра загального та спеціалізованого фортепіано, Харківський національний університет мистецтв ім. І. П. Котляревського, пл. Конституції, 11/13, м. Харків, Україна, 61003
E-mail: poluboyrina@ro.ru

УДК 378

DOI: 10.15587/2313-8416.2015.56850

МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

© А. О. Терещенко

Статтю присвячено аналізу проблеми моделювання процесу формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів. Обґрунтовано актуальність досліджуваної проблеми, стан її розробленості у педагогічній науці та практиці. Конкретизовано базові поняття дослідження. Охарактеризовано модель формування організаційної культури майбутнього вчителя початкових класів, конкретизовано її структуру, обґрунтовано її значення для професійної підготовки педагога

Ключові слова: майбутній вчитель початкових класів, організаційна культура, модель, моделювання, професійна підготовка

The article is dedicated to the analysis of modeling the process of forming organizational culture of the future elementary school teacher. The urgency and the readiness within pedagogical science and practice of the researched matter have been proven. The basic concepts of the research have been concretized. The model of forming organizational culture of the future elementary school teacher has been characterized. Moreover, its structure has been concretized, and its meaning for the professional education of the teacher has been substantiated

Keywords: future elementary school teacher, organizational culture, model, modeling, professional education